

LA RIBORQUESTRA UN PAS DECISIU EN LA CREACIÓ DE L'EMIC

Unes reflexions vitals a partir del concepte de música comunitària

Extracte del Dossier-llibre 'Ribermúsica. L'Any Zero'

1. Els antecedents

L'any 2004 els responsables del **Districte de Ciutat Vella** van proposar a la **Fundació Ribermúsica** (aleshores ja una institució referencial en aquest àmbit territorial) la gestió d'una futura **escola municipal de música**, fet que comportaria un nou pas endavant dins del programa de creació d'escoles públiques de música per part de l'**Ajuntament de Barcelona** (programa que gestiona l'Institut Municipal d'Educació) a la vegada que cobriria una llacuna important en aquest districte, que en altres ja havia estat subsanat. Al mateix temps, però, és possible que amb aquesta proposició s'evidenciés un canvi de criteri en el sistema d'adjudicació que l'Ajuntament havia seguit fins aleshores; això és, *grosso modo*: convocatòria d'un concurs públic per gestionar un centre que ja estava funcionant de forma privada i que era "reciclat", a fi d'exercir la seva tasca conforme als paràmetres que determina l'esmentat organisme; amb la qual cosa, i per bé que la convocatòria es realitzava de forma oberta a qualsevol aspirant, el propi equip gestor del centre destinatari de l'assignació de titularitat municipal (que ho era per raons que se'ns escapen per complet) es trobaria en certes condicions avantatjoses per obtenir-la.

2. El Projecte Artístic-cultural/el Projecte Socioeducatiu

Aprofitant que la consolidació del **Festival de Tardor** -i amb això, la definició de les línies mestres del gran **Projecte Artístic-cultural** de Ribermúsica- ja començava a ser una realitat, la Fundació va entendre aquesta petició com una gran oportunitat per engegar de manera eficaç el seu **Projecte Socioeducatiu** (que de forma implícita ja formava part del projecte general des dels inicis) i va veure en aquest repte la forma de garantir el seu assentament definitiu. El disseny de la futura escola partiria del supòsit que el centre hauria de començar de bell nou, en un nou edifici, en un d'antic pendent de rehabilitació o aprofitant-ne un altre que quedaria buit per causa del trasllat de la seva activitat a un altre indret. Ultra les premisses que defineixen els principis de la **música comunitària** -a saber: educació musical de tall innovador i plenament democràtic, que es desenvolupa de forma col·lectiva i afavoreix la cohesió social i l'educació de la ciutadania tota, etc-, que conformarien una part essencial del document d'avantprojecte, també el **discurs interdisciplinari**, prodigat a bastament per Ribermúsica al llarg dels seus nou anys de trajectòria, en seria un dels principals actius, fet del qual els responsables municipals n'eren plenament conscients. En aquesta circumstància hi jugava molt a favor l'orientació del propi ajuntament envers la nova línia de les **"escoles de les arts"**, un concepte implantat de fa anys a l'Europa nòrdica que un altre organisme municipal, l'Institut de Cultura, havia assimilat i que ja començava a tenir una primera experiència pilot en un important municipi de l'àrea metropolitana: l'**Escola de les Arts de l'Hospitalet**, amb qui la Fundació ha establert lligams des de fa temps.

3. El "Pla d'Acollida"

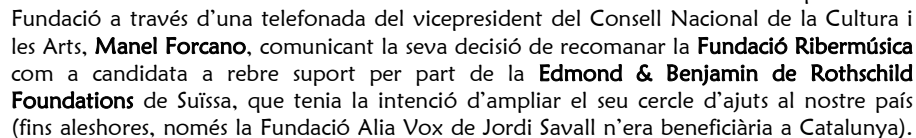
L'equip de la Fundació va començar a treballar en aquest avantprojecte a partir de 2007 gràcies a una part de l'ajut del propi Ajuntament dins del **'Pla per a l'Acollida i la Integració de les persones nouvingudes al Districte de Ciutat Vella'**; la part restant es destinaria als tallers musicals que aleshores es trobaven en funcionament. Això determinaria l'adscripció pluralista de la futura escola, que a més del factor multicultural -fet connatural a la nostra societat d'avui però notablement incrementada en tot l'àmbit territorial en el qual la Fundació desenvolupa la seva tasca- contemplaria els diferents estatus i nivells adquisitius del seu teixit humà. En aquesta comesa, la diagnosi elaborada pel **Pla Comunitari del Casc Antic** fou un element essencial.

4. El disseny de l'EMIC

Les línies mestres del futur centre es farien visibles en les sigles **'EMIC'**, això és: **"Escola de Música per a la Interrelació Cultural"**, no deixant dubtes sobre la seva adscripció als principis musicals com a primera premissa, però considerant a més el concepte d'"interrelació" des de dos punts de vista: interrelació entre **cultures humanes** i interrelació entre **cultures artístiques i humanístiques**. El disseny de l'EMIC va abastar un període de dos anys, que va comportar en primer terme un buidatge de diferents experiències de *Community Music*, que tenen a l'estranger el seu màxim grau de desenvolupament, així com també una enumeració en detall de les escoles municipals de música de Barcelona. L'estudi va ser elaborat per **Josep Maria Aragay**, coordinador del projecte socioeducatiu de Ribermúsica, i **Josep Oller**, alumne de l'Escola Superior de Música de Catalunya en fase de graduació en Pedagogia Musical. Un equip d'experts va actuar com a element consultiu i de suport en la segona etapa de l'EMIC, que va donar com a resultat un voluminós document amb un Pla Estratègic i el **'DAFO'** (Debitats, Amenaces, Fortaleses, Oportunitats) de la futura escola.

Tot seguit a un període de reflexions va començar a veure la llum la part pràctica d'aquest procés, que comportaria l'increment de la campanya de difusió de les **activitats socioeducatives** (concretada en nous contactes amb escoles, associacions i col·lectius del barri) i la creació d'un projecte prou potent com per servir de catalitzador i possible continent de tots els altres. Sense detriment dels dos tallers que ja estaven encarrilats (**Tantarantan!** i **Ve-Ri-No-Tek**), se'n crea un de nou, **Basquet Beat**, i es materialitza una idea que havia anat prosperant els darrers mesos: la creació d'una formació que parlés per sí sola sobre un concepte més avançat que el simple format de taller o activitat alternativa i representés, per dir-ho d'alguna manera, les "credencials" de la futura escola: és la **Riborquesta**, l'**Orquestra Infantil Ribermúsica**, que arrenca amb poc més de deu criatures que participen en unes sessions col·lectives de violí.

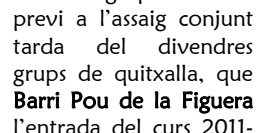
La Riborquestra va iniciar la seva activitat l'octubre de 2009 al **Centre de Dia del Casc Antic**, un casal de gent gran que depèn del Departament de Benestar Social de la Generalitat. Abans de l'estiu la sort havia trucat la porta de la

A partir d'una primera reunió en presència del president de la Fundació, **Josep Martorell**,

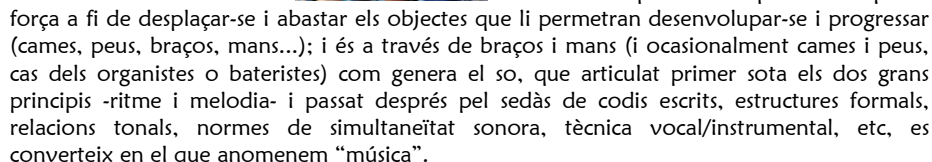
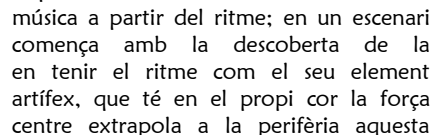
Amb la signatura del **conveni de col·laboració**, renovable anualment, es pretenia dotar l'emergent orquestra dels recursos suficients per esdevenir en pocs anys una formació de referència, i això va comportar un exigent programa de requeriments, el principal dels quals una **avaluació** exhaustiva amb el propòsit d'elaborar una diagnosi de l'impacte de Ribermúsica en el seu àmbit territorial (i per extensió, a tota la ciutat), que desembocaria en el **Pla Estratègic** per als pròxims anys, elements, aquests, de gran valor en la carrera ascendent que la Fundació estava iniciant i que seran de gran utilitat en vistes a futurs convenis públics i privats. L'equip format per **Jordi Marí**, economista i director de l'organització 'Fets' (Finançament Ètic i Solidari), **Ferran Cortès**, sociòleg, professor de la UB i bon coneixedor de la realitat de Ciutat Vella i **Enric Alberich**, músic i pianista especialitzat en jazz, amb graduació a la Berkeley University, i professor a l'Escola de les Arts de l'Hospitalet, en fou l'encarregat.

Al llarg dels cursos, i en qualsevol moment, l'assessoria musical ofereix als recursos del primer conveni les sessions de violí van extrapol·lar-se a dues famílies més del grup de corda: viola i violoncel, de forma que el sistema de treball segmentat, amb tot el grup, s'ha mantingut invariable. Al llarg de tota la diverses entitats del barri obren les seves portes per acollir els es reparteixen al llarg i ample del Casc Antic; al final, el **Casal de Barri Pou de la Figuera** és el punt de trobada per posar en comú la feina feta. Amb l'entrada del curs 2011-2012 es van incorporar els primers vents: flauta i clarinet; el pròxim pas serà la inclusió del contrabaix i els primers metalls. La formació compta amb un total aproximat de 60 nens, nenes i alguns adolescents i presenta el mateix perfil multicultural del taller Tantarantan!, del qual en certa forma n'és hereu.

L'en aquest punt, un incís: la idea de crear la **Riborquesta** va sorgir, en realitat, de la necessitat de donar continuïtat a aquest taller de ritme i percussió, que funciona ininterrompudament des del 2003. **Tantarantan!** representa una experiència d'acostament a la ideal suposaria el primer estadi d'un procés que regularitat, factor inherent a la pròpia música, estructurador, però també a l'ésser humà, el seu motriu que li permet mantenir-se viu. Des del

música a partir del ritme; en un escenari comença amb la descoberta de la en tenir el ritme com el seu element artífex, que té en el propi cor la força centre extrapola a la perifèria aquesta

10. Riadd i Aziz

Però independentment que Tantarantan! aspiri a esdevenir el primer contacte dels infants (ja des dels primers anys de vida) amb el fet sonor, i cada dia pren més cos la funció de forma paral·lela igualtat de condicions, per natura, el tronc comú i seu sí totes les altres iraquí establert a Catalunya i primer professor de Tantarantan! i **Aziz Khodari**, percussionista i cantant marroquí, membre de l'Orquestra Àrab de Barcelona, dos músics molt contrastants a nivell de caràcter i amb dos estils ben diferenciats, tindran a partir d'ara la missió de posar la primera pedra en aquesta nova empresa.

11. Peter Bacchus

A primera vista, el funcionament de la Riborquesta pot semblar una imitació del 'Sistema' amb que **José Antonio Abreu**, tantes vegades lloat en les ratlles d'aquest dossier i en les altres pàgines de Ribermúsica, ha basat la seva ingent labor a Veneçuela, sembrant el país d'orquestres que Però, d'una banda, en els pressupòsits de Ribermúsica no hi models, ans la creació d'un d'autòcton i, de l'altra, el músic a direcció de la Riborquesta, el flautista i compositor resident a Catalunya des de 1992, va començar precisament la pràctica orquestral col·lectiva, assimilant el llenguatge l'instrument i avançant en la tècnica de forma conjunta, fins que la vocació el va empènyer a endinsar-se en la carrera musical. Peter Bacchus va passar del seu New Jersey natal a la ciutat de New York per estudiar diverses matèries musicals i llicenciar-se en pedagogia musical a la City University of New York. Sense menysenyar un bon nombre de grans mestres que van influir en la seva carrera, el prestigiós **John Corigliano** figura entre els seus professors de composició, **Thomas Nyfenger** entre els de flauta i **Mark Gibson** en els de direcció. Ja en la seva etapa europea, a París, el compositor català **Narcís Bonet** fou una figura clau en la seva evolució, abans d'establir-se a Barcelona, on exerceix la docència, segueix amb la composició musical i la interpretació flautística i dirigeix el seu propi conjunt de música contemporània, el Grup 21. Amb el port juvenil d'un universitari de *campus* nordamericà, en Peter porta les regnes de la Riborquesta com si fós un "noi gran" sorgit de les seves pròpies files.

12. La Laia

Al costat de Peter Bacchus, la Riborquesta treballa sota el mestratge d'un equip docent format per joves instrumentistes (quasi tots amb experiència en el camp de la música compten, al seu torn, amb mestres auxiliars -encara més joves- de suport. violinista titulada per l'Escola Superior de Música de Catalunya que s'ha sensibilitzada amb les problemàtiques socials, la pedagogia i la gestió l'ha portat a vincular-se com a alumna a les dues universitats públiques de la UAB) i a la Universitat Rovira i Virgili. La música comunitària és la seva gran especialitat, i a més de les seves responsabilitats a la Riborquesta i a les escoles de música de Mataró, Roda de Ter i L'Esquirol, ha participat en el projecte 'Comunitària' del Grup Barcelona 216 i en diverses experiències internacionals al Regne Unit (Escòcia, Newcastle, Birmingham, Londres) i a Managua i Granada (Nicaragua) com a cooperant en el projecte 'Ritmo en los Barrios'. La seva perspicàcia i una capacitat de lideratge que es manifesta en la facultat de no perdre's detall li asseguren la seva funció com a gran braç dret del director.

13. La Sole

Soledad Fernández va finalitzar el grau superior de viola al Conservatori Superior del Liceu amb el professor **Jonathan Brown** del Quartet Casals i ha realitzat cursos de perfeccionament amb alguns dels noms més notables del panorama internacional, com Enrique Santiago, Jesse Levine, Emilio Moreno o Wilfred Strehle. Col·labora regularment amb diferents orquestres professionals, com la JONC, l'Ensemble Obert de Música Contemporània i les orquestres simfòniques del Gran Teatre del Liceu, Vallès, Extremadura, Acadèmia del Gran Teatre del Liceu, etc. i imparteix classes de viola als conservatoris del Liceu i al de Tarragona. La idoneïtat d'haver realitzat estudis de cant, que ha rebut de Raquel Pierotti, afavoreix el seu rol com a mestra de viola, instrument *cantabile* per excel·lència.

14. La Montse

Montserrat Colomé, violoncel·lista de Sabadell, també s'ha especialitzat en la pedagogia de l'instrument i la música al servei del desenvolupament Londres i ha passat pel Royal obtenir la seva titulació al docent passa per la Royal desenvolupar el projecte de Londres, dins del projecte "Musicians of the Future" i ha estat també professora del Mètode Suzuki amb el "Little Venice Suzuki Group". Ha rebut premis i beques per part de diferents institucions angleses i de l'Entitat Autònoma de Difusió Cultural de la Generalitat de Catalunya. La seva condició de jove mare (té un nadó d'un any) afavoreix la seva empatia amb les criatures de la Riborquesta.

15. En Borja, l'Òscar i la Clara

Borja Mascaró, músic menorquí, treballa colze amb colze amb la Laia i entre els dos es parteixen el grup de violins. Va finalitzar els seus estudis superiors a l'Escola Superior de Música de Catalunya, tot seguit a Conservatori Municipal de Barcelona, i s'ha manifestat inquiet per tècniques del violí històric, a través del curs que ha realitzat amb Pablo Valletí; també ha fet un master en interpretació orquestral a la Fundación Barenboim-Said de la Universidad Internacional de Andalucía. Tot i la seva figura col·laboracions amb formacions tan reconegudes del Liceu, el Grup Barcelona 216 o l'Orquestra de Menorca. **Òscar Antolí**, jove clarinetista de Tortosa, és telecomunicacions per la Universitat Politècnica de realitzat de estudis jazz i música moderna a l'ESMUC; comparteix amb el propi Bacchus les sessions dels primers vents de la Riborquestra, que tenen lloc els dilluns al CEIP Cervantes. **Clara Cuadern** és la pianista acompanyant que col·labora cada divendres en les sessions col·lectives; és alumna de la pianista Alba Ventura al Conservatori Superior del Liceu, on també estudia pedagogia musical.

16. Els primers col·laboradors

Just és reconèixer des d'aquestes ratlles l'aportació d'Ana Beatriz Corona Calcaño, violinista venezolana formada dins del 'Sistema' de José Antonio Abreu, en la creació de la Riborquestra, en ser qui va començar en solitari amb aquell petit grup de nens i nenes al casal de gent gran, a la jove Fumi Suzuki, educadora social i violinista catalana d'origen japonès, que va actuar com a professora de suport, i sobretot a Stephanie Margaret Paff, qui fou cap de projectes de la Fundació de 2007 a 2010, pel seu encert en assenyalar la Riborquestra com un projecte de futur i ser la principal interlocutora en els primers contactes amb Rohtschild.

17. Inexperts però agosarats

La joventut de la Riborquestra i la inexperiència d'uns infants que de la nit al dia s'han trobat davant d'una situació que no té res a veure amb les altres de la seva vida quotidiana, amb un instrument a les mans que els supera per complet i del qual no en saben gaire cosa més que unes dificultats de maneig que deuen creure insalvables, no és obstacle per a que des del primer dia s'aventurin a comparèixer en públic, en actuacions ocasionals, en actes ciutadans o en el marc de la **Gran Festa de Tardor Ribermúsica**, que d'un temps ençà s'ha anat obrint a iniciatives de música comunitària i als propis grups que la Fundació està generant. Igual com fou el 2010 amb Tantarantan!, la darrera Gran Festa 2011 va incloure una emotiva intervenció de la Riborquestra dins de l'Acte Central a Santa Maria del Mar, el poema escènic '**Catalans... i universals**', interpretant dues cançons de Raimon conjuntament amb l'elenc d'interprets que es va aplegar expressament per a l'ocasió, dirigit pel propi Bacchus. És en la manca d'inhibició (que no ha de derivar en inconsciència si està regida per un bon mestratge) on rau la clau per avançar sense que els prejudicis tècnics de la pedagogia tradicional llastin el natural desenvolupament de les potencialitats musicals de l'infant, que posseeix en la mateixa mesura que totes les altres però que per la seva especial naturalesa poden veure's seriosament minvades.

18. Un producte de consum

I és que en una **societat mercantilista**, orientada envers l'èxit individual, la competència ferotge i el consum indiscriminat, l'ensenyament musical ha esdevingut un element més dins de la cadena que en aquest parc temàtic anomenat 'civilització'. D'aquesta servitud no context esdevé, per categoria del "**lleure** de substituir, sota els activitat necessària i en la qual l'intercanvi objecte-diner s'acostuma a produir de forma irreflexiva.

19. Irreflexió

La **irreflexió** és el tret predominant en el pervers sistema que **capitalista**, hiperactiva crònica i ultraproductiva *ad infinitum*, l'acumulació compulsiva i relega a la caducitat tot allò que moment del seu naixement. Els grans perills que això novetat constant i l'apetència morbosa de noves sensacions, insatisfaccions fins a provocar la caiguda final en la terrible. Aquesta desviació només pot ésser contrarestada mitjançant l'educació, en aquest cas l'educació en el **consum racional**, extrapolable a tots els altres plans de la vida quotidiana.

ha creat la **societat** que basa la seva existència en genera des del mateix comporta són l'ansia de que porten a successives espiral de la repetició.

20. Una suma d'individualitats

En el pla musical, aquest mercat de la música necessita formar futurs professionals que s'adaptin a un *star system* que mou gran quantitat de diners i ocupa moltíssima gent en feines que no parlen amb massa propietat de l'afer artístic. L'educació musical és com a úniques fites, la perfecció l'educació humanística del un afer secundari, una mera formació d'aquests músics, dels conservatoris. Aquella alegre quitxalla que va començar recitant les lliçons del solfeig en una aula atapeïda acaba esdevenint **una suma d'individualitats** competint en pro de la seva projecció personal més que no pas en el progrés del conjunt o en la dignificació del propi fet musical.

21. Barça i Madrid

Es una situació similar a la que ocorre en l'esport, una activitat a qui la competitivitat li és connatural per principi, però que en aquesta connaturalitat pot presentar una àmplia gamma de matisos, del més normal (i necessari) al més descarnat (i pernicios). En aquest pla, la comparança que se'ns acut és evident: el **Barça** i el **Madrid**, dos clubs de futbol que es troben en l'àpex de la fama mundial i rivalitzen en els més inimaginables registres. L'un és l'antitesi de

l'altre: el primer té una escala de valors que va des de les causes solidàries i el compromís amb el país fins a la humilitat i el sentit de pertinença a una causa comuna, aquell *esprit de corps* que reflecteixen les grans epopeies literàries o cinematogràfiques; el segon és un aplegament d'egolatries capitanejada per un tothora malhumorat i ressentit. exhibir musculatura i força física com manca de sensibilitat i d'alçada ètica i practica un joc brut carpetovetònic; el Barça fa un joc net, sap aplicar la l'espectador amb la poesia visual d'una coreografia de ballet o la precisió d'una orquestra ben conjuntada.

22. Un anacronisme

Doncs l'aplegament de "**músics de factoria**" en una orquestra convencional és molt sovint una agrupació d'individus similar a la de qualsevol empresa, centre comercial o club de futbol, una suma d'individualitats (eufemisme per no pas de l'interès dels educadors els arrossega al seu sí mercadotècnic, és centres, el qui pot víctimes es converteixen en botxins. Aquesta pot ser la factura a pagar en una societat que no sap fer bon ús dels invents que produeix ni servir fidelitat als principis que promulga; una societat que ha transmutat cooperativisme per gregarisme i que fa caminar tota la legió de mortals que hi habiten sota el **dictat únic** que marquen els partits polítics i el gran poder financer. En aquesta societat, el fenomen musical s'ha vist abocat a una missió molt diferent d'aquella que li van assignar les muses inspiradores dels grans taumaturgs del so, alquimistes solitaris que en el laboratori de les idees elaboraven, del no res, la substància invisible que commovia l'ànima i sanava el cos.

23. La proporció inversa

Però els matisos són tan evidents com les paradoxes (en aquesta vida no hi ha paradoxa més gran que la pròpia vida!), i si l'envaniment de l'individu s'accentua en del conjunt en què està immers (a més amplitud del grup -i accentuació de l'**individualisme**, o dit d'una forma més l'individu dins del gran grup -i per tant més dilució-, més també el seu sentit de pertinença al conjunt s'aferma en mateix, de manera que l'interpret que forma part d'un grup de cambra s'hauria de sentir, en conseqüència, més partícep de la vida del grup i, al seu torn, més integrant de la gran **comunitat universal** del "món de la música", en veure's més reconegut en el seu talent i en tenir la seva autoestima en un millor nivell de satisfacció.

26. El mausoleu dels horrors

Però aquí també hi trobem l'excepció que confirma la regla, i hom recorda la famosa anècdota dels membres de l'Amadeus Quartet, a qui un egocentrisme exacerbant obligava a viatjar en avions separats durant les seves gires de concerts. Doncs sí, certament, els matisos poden ajudar a compensar l'alarmisme que emana d'aquestes ratlles, opinions de gent tan autoritzada com Simon Rattle, Claudio per adonar-se que si el sistema d'ensenyament musical (que no si no és formant part de "les tres maries") no fa un tomb del pocs anys podrem contemplar **el cadàver de la música** en el a mostra, un botó: aquells "músics de factoria", que s'han passat hores i més hores practicant amb el seu instrument, no tenen inconvenient en acceptar participar, sense rebel·lar-se, en actes pretesament "culturals" com a simples amenitzadors, comparses resignats a qui ningú dels qui alternen mentre degusten canapès els hi dediqui la més mínima atenció.

27. La “música antiga”

I doncs posats a matisar, val la pena recordar com la recuperació dels **criteris històrics** en la interpretació del que hom anomena “**música antiga**” (amb la consegüent recuperació i perfeccionament dels instruments originals d'època) ha contribuït a humanitzar la pràctica de la música, obert la via a una interpretació fidedigna i coherent, context històrico-cultural de cada època i de cada país, en els antics tractats i els documents històrics. Però en reducció considerable dels efectius vocals i instrumentals amb uniformitzadora, *motu proprio*, interpretativament parlant, antics períodes barroc i clàssic (evitant, amb això, una massificació ja de per sí perniciosa en qualsevol àmbit i redimint la música antiga en concret d'una ampulositat que li era impròpia) ha contribuït a dignificar el paper solístic del músic de conjunt sense detriment de la seva fusió en el sí del propi grup.

28. El *corpus* musical d'Occident

Aquesta recuperació ha comportat també el ressorgiment i pervivència de la “**memòria musical**”, perquè el rescat de músiques encara més antigues, oblidades en els arxius de les esglésies o les biblioteques (una missió que ja el mateix Mendelssohn va iniciar el segle XIX amb la recuperació de l'obra de Johann Sebastian Bach), ha permès indagar en el paper estructurador que aquestes han tingut en la formació del gran *corpus* musical posterior, que en el cas d'occident representa, en tot el seu conjunt, una de les realitzacions més transcendents de l'espècie humana.

29. El “segrest” de la música

Però aquesta titànica labor de recuperació, que van liderar a mitjans del segle XX dues figures com **Gustav Leonhardt** i **Nikolaus Harnoncourt** (i que ha estat un dels fenòmens més importants de la història musical moderna) representa seu valor artístic-musicològic sinó ponts de diàleg entre la **música culta** alliberat l'anomenat “músic clàssic” es remunten a quan la música culta la burgesia (que al seu torn, i mirant successivament l'antic segrest a mans de la noblesa i de la monarquia). El tarannà dels components d'una orquestra “històrica” amb instruments originals és substancialment diferent dels d'una orquestra convencional, i a banda que és la pròpia predestinació allò que determina l'orientació de l'estudiant de música envers una o altra via (i també envers la música culta o la popular), són diversos factors culturals allò que acaba de decantar la seva predilecció per la música antiga.

30. Dos perfils ben diferents

El capteniment del “**músic antic**” és, en general, més obert, i entre les seves inquietuds hi figura l'interès per les arts i les humanitats, un cert l'esquerra; la vida sana vestir, caracteritzada entre la distinció i un vestimenta que sovint debat sobre qüestions la música que participa del sistema de mercat, el seu posicionament sociopolític acostuma a ser més conservador (llevat, potser, del qui pertany al “comitè d'empresa”) i les seves inclinacions intel·lectuals són menys elitistes. El seu argot inclou sovint el terme “bolo”, lloc comú de l'interpret de música popular (no tant del que conrea la música tradicional com del que ho fa de les diverses formes del que s'anomena “música moderna”) per referir-se a una professió que quasi sempre entén en termes de rutina dins d'una ocupació que no difereix de qualsevol altra: el músic d'orquestra d'avui podria confondre's amb qualsevol executiu d'empresa o professional liberal.

31. Música antiga - música “moderna”

Per bé que la formació acadèmica de conservatori és quasi sempre el punt de partida d'ambdós (l'interpret de violí barroc comença amb el violí normal i després s'especialitza en el seu “nou” instrument, igual com el de *traverso*, que comença amb la flauta travessera moderna), el capteniment general de l'interpret de “**moderna**”, entenent populars que han l'ensenyament de la en escoles privades independent al sí de les escoles superiors (recordem, al nostre país, el Departament de Música Moderna de l'ESMUC, el del Conservatori Superior del Liceu -l'antiga “Aula” de música moderna, vinculada a Berkeley- i el Taller de Músics), fet que possibilita l'accés directe de qualsevol passar pel conservatori. Doncs un i altre posseeixen un major esperit consciència de treballar per una causa comuna; i si aflora (sovint llei de vida en l'afer artístic), es tracta d'un divisme més canalitzat en benefici del conjunt (dins de la música antiga, molt també forma part del petit cor que interpreta els oratoris i les cantates del barroc).

32. La formació humanística del músic

L'interpret de música antiga assolirà el seu estatus definitiu quan, a l'igual que el de música moderna, pugui començar la seva col·laterals del pla cronològicament, polifòniques fins a Però serà sobretot al jove músic equipara la praxis musical amb un veritable ritual, un dels més excelsos de la vida quotidiana.

formació directament amb l'instrument històric i quan les matèries acadèmiques (contrapunt, harmonia, formes musicals) siguin impartides des dels primers temps de la monòdia i les primeres temptatives les alambinades harmonies i estructures dels nostres dies, i no a l'inrevés. la **formació humanística** que emana dels criteris històrics allò que permetrà assolir la consciència del seu paper com a oficiant de la litúrgia que equipara la praxis musical amb un veritable ritual, un dels més excelsos de la vida quotidiana.

33. L'Església

Algú podria mantenir que l'**Església** també ha semblantment a com tradicionalment ho han fet la en realitat el que ha fet és assimilar-la per tal de transmissió de les sagrades escriptures amb el poble, evolucionat des de l'antic cant pla i el gregorià fins a romàntica. La música litúrgica és una música gratuïta i oberta a qualsevol persona de qualsevol **democràcia cultural** que anticipa, des de molts segles enrere, el que vindrà al cap de molts segles després.

participat del "segrest" de la música, monarquia, la noblesa i la burgesia, però d'adequar-la als seus ritus i fer-ne vehicle a través d'un llenguatge que ha les gran misses i oratoris de l'època genuïnament comunitària: és d'entrada raça i creença; és per tant, un exemple de

34. J.S. Bach

La música de **Johann Sebastian Bach** és un exemple d'assimilació de la música popular per la música culta: quasi tota la seva obra litúrgica (cantates i oratoris) i també bona part de la música d'orgue (instrument d'església per excel·lència) està bastida a partir del coral, una forma musical que van conrear els antics compositors vinculats a la Reforma, inclòs el mateix Luter, amb la missió de transmetre al poble, en la llengua vernàcula, la paraula de Déu. **Els corals** són unes tonades monòdiques de factura rítmico-melòdica molt senzilla (algunes, fins i tot, una mica carrinclones) i una tessitura molt còmoda (ni molt greu ni molt aguda), pensades com a cànctics a l'abast de tota la comunitat. En mans del 'Cantor de Leipzig', el coral harmonitzat o sotmès al joc contrapuntístic va assolir cotes sublimes que van arribar a dignificar-lo.

35. La música: art d'influències

Gràcies a la labor musicològica de Mendelssohn i la seva recuperació de l'obra bachiana, avui podem conèixer l'obra del geni i adonar-nos com darrere la grandesa d'unes músiques excelses s'hi amaga l'empremta genuïna del poble; i és que la música és, sobretot, un **art d'influències**. En el gènere profà, quasi tota l'obra instrumental de Bach rep la influència d'Itàlia, França i Anglaterra, i si l'antic llenguatge contrapuntístic bachian impregna l'obra litúrgica dels qui vindran després -els Mozart, Haydn, Beethoven, el propi Mendelssohn, Dvorak, Mahler...- a les simfonies d'aquests mateixos hi aflora sovint la vena del poble, amb senzilles tonades o danses populars formant part del tercer moviment (*scherzo* o *menuetto*).

36. Un mar d'estils

El divorci entre ambdues "músiques" s'ha anat atenuant des que la **música popular** ha reivindicat el seu paper com a membre de la plana major de les arts (igual com ha ocorregut amb el cinema, el disseny, la moda o la cuina) i ha estat inclosa en la programació dels grans auditoris de música avinentesa és molt possible que hi hagi obrat a favor el propi Tanmateix, amb la gran diversificació dels últims anys, el popular ha quedat extraordinàriament diluït en un veritable mar manera que el terme "música clàssica" es troba en franc desús denominacions més especialitzades dels respectius gèneres i cambra, òpera, oratori, lied, coral, barroca, dodecafònica, contemporània, aleatòria, etc.), la música "no clàssica" presenta tot un ventall de noms que corresponen a la seva adscripció a un gènere o altre dins d'una amplíssima gamma.

simfònica; en aquesta pes de la història. concepte de música d'estils, i de la mateixa en benefici de les subgèneres (simfònica,

37. "Músiques del món"

En realitat, la música genuïnament popular seria la que hom coneix sota el nom de "**tradicional**", que en el món global d'avui, i atès l'arrelament que va prenent l'ideal de multiculturalitat i mestissatge entre cultures, ha donat pas al nou concepte de les "**músiques del món**". un factor coadjuvant el gran progrés de les capacitació dels joves intèrprets, que poden mantenint una certa fidelitat a cadascun, per bé avantatge o, al contrari, un inconvenient que pot la fredor interpretativa i el mecanicisme.

En aquest apropament ha estat també tècniques instrumentals i vocals i l'alta compaginar els estils més diversos bo i que hom desconeix si això representa un comportar el perill de la uniformització,

38. Un calaix de sastre

Les denominacions específiques homòlogues a les de la música clàssica en el pla de la no clàssica conformen un calaix de sastre descomunal on hom hi troba les de jazz, rock, blues, gospel, soul, funky, etc, d'ascendència anglosaxona; tango, salsa, bolero, samba, son, etc, llatinoamericana; flamenc, fado, *chanson* francesa, etc, europea, així com les més exòtiques corresponents a les músiques d'ascendència oriental i africana, que han anat arrelant en el panorama d'occident fins a donar lloc al que avui hom coneix sota el nom de “**músiques de fusió**”. En aquest panorama és obligat destacar també les músiques sorgides com a reacció als conflictes socials, la tirania, la guerra i les injustícies, que un pla més intel·lectual van donar lloc a la “**cançó protesta**” i a un nivell més massiu, a grans fenòmens com els concerts a la illa de Wight, que concentraven els grans efectius de la comunitat *hippy*.

39. Les arrels

Tot aquest maremàgnum té el seu origen en les músiques d'autors ignots i fins gent il·letrada del poble (folklore), que es van anar transmetent per tradició oral; i la música tradicional que més estrictament conserva la seva puresa ha de completar aquesta definició amb l'epítet “**d'arrel**”. La música popular és, tota ella, una música menys “científica”, més simple en la seva estructura, que apel·la a “causes” ben diferents que la música culta; es tracta, realment, d'un mitjà més que no pas d'un fi en ella mateixa. En el cas del nostre país, la **sardana** se situaria en un terme mig, a cavall entre la música tradicional i la música culta, en comptar amb una formació com la cobla, que combina instruments autòctons amb convencionals i en respondre a una forma musical de certa complexitat; tot i això, la gran excel·lència en la sardana és només privativa d'uns pocs autors (Garreta, Morera, Serra...).

40. Música [pop]ular?

Però la gran paradoxa s'esdevé amb la música anomenada “**pop**”, terme encunyat allà cap els anys 50 del segle XX, on hom hi troba la música menys popular en el sentit etimològic del terme (potser per això no gosa emprar el vocable sencer). El pop d'avui aplega tot el conjunt de músiques sorgides coincidint amb l'arribada de la televisió i els altres invents que han determinat començarà a trobar-se en una difícil cruïlla, en el seu màxim grau de desplegament i haver provocat una sobresaturació. És impensable sentir (aquí no s'escau parlar d'escoltar) aquests productes musicals sense associar-los a la imatge que els hi fa de reforç (element sense el qual orfes per complet), i fa esferir pensar en les morts recents de cantants com Michael Jackson, Amy Winehouse o Whitney Houston, víctimes d'un infernal **sistema mercadotècnic** que destrueix aquests nous ídols del paganisme capitalista amb idèntic grau de morbo i sensacionalisme amb que els ha creat.

41. Bach intemporal

A tot això, i a més de considerar la influència que la música popular d'avui ha exercit en tota la legió de grans compositors contemporanis (Stravinsky, Milhaud, Villa-Lobos, Falla, Gershwin, Schönberg...), és sorprenent comprovar la contemporaneïtat de Bach més enllà del seu universalisme i la seva intemporalitat: si hom escolta, per exemple, el Duetto per a orgue BWV 802 perfectament la banda sonora d'un film d'espies o ciència ficció: el desvari de cromatismes i atonalitat, quasi perversos, ens fan imaginar guitarres elèctriques i sintetitzadors i ens remetent a reminiscències de free jazz, rock progressiu, música brasilera, tango i minimalisme. Però escoltem el tercer temps de la seva Pastoral (també per a orgue) BWV 590, hi podem reconèixer, fins i tot, un cert regust de tonada a l'estil dels cantants melòdics de festivals com el de San Remo. Els grans especialistes en divulgar aquest aspecte aparentment “banal” (però quina banalitat!!!) de la música del gran geni han estat el cèlebre conjunt vocal anglès ‘The Swingle Singers’.

42. L'art de les relacions

La música és també, més que cap altre, l'**art de les relacions**, i en això recull el seu ascendent natural del sistema d'harmònics, origen de l'escala tonal i estructurador de tota la música d'occident, que comença amb la modalitat (herència dels modes grecs), segueix amb la tonalitat (diatonisme, que té com a base l'establiment de les lleis de la consonància) i culmina amb el dodecatonisme/dodecafonisme (cromatisme, que comporta l'emancipació de la dissonància). En el seu *Harmonielehre*, **Schönberg** ens equipara a les relacions socials, determinades al seu torn per les relacions personals que s'esdevenen al si de la família i generades, en última instància, per tot el cúmul de tensions que alberga el racó més íntim d'un mateix. En una esfera més metafísica, el pianista **Daniel Barenboim** fila més prim i al·ludeix al misticisme de les sonates beethovenianes, que ens parlen, més que d'altra cosa, de la pròpia existència humana (“no hi ha res que plasmí amb més profunditat l'essència més íntima de la pròpia vida que aquesta música, manté l'il·lustre artista, i aquell que no té la fortuna d'accedir a aquest món suprem pot considerar-se una mica més pobre”).

43. Coreografies culers...

La mateixa relació que tenen entre sí les notes musicals pot extrapolar-se a la dels components d'un grup de dansa o un equip de futbol, que en el cas d'un gran club assoleix la categoria de cos coreogràfic. Quan hom contempla un partit del Barça s'adona que tota l'odissea dels nois d'en **Guardiola** darrere el baló, a la recerca del *goal*, reflecteix també l'odissea de la pròpia vida en la difícil supervivència de cada dia, i tot aquell que bregui diàriament per un projecte pot veure's-hi retratat en el seu patiment i en la seva lluita. Però és la delectança en el **joc harmònic**, generador de bellesa i transmissor d'emocions, allò que terme l'objectiu final (que no n'és sobre el gran miracle que del propi ego i canalitzar-lo en el posseeix una alçada ètico-

realment preval fins a deixar en segon sinó una conseqüència) i el que amb més propietat ens parla s'esdevindrà quan hom és capaç de renunciar a l'enaltiment bé del conjunt, tasca extraordinàriament difícil si no es intel·lectual i un gran poder de convicció.

44. Valors

Tot seguit a uns inicis vacil·lants, l'entrenador de Santpedor s'ha consolidat com un dels més grans, equiparable a un gran director d'orquestra o coreògraf, i el seu gran mèrit, la seva gran aportació, ha estat l'haver reeixit en la seva dèria i en la tossuderia d'instaurar el concepte dels **valors humans** en el futbol, una missió quasi impossible en un esport de masses que és, més aviat, una forma d'evadir-se i desfermar els instints primaris. És només quan l'art o l'esport reflecteixen l'existència humana en la seva íntima veritat que superen la mera condició d'espectacle per situar-se en una categoria superior, que els atorga la de veritable ensenya d'humanisme. Aquesta consideració pot extrapolar-se als diferents aspectes de la vida quotidiana, des del treballador que troba en l'amor a la feina (que ha aconseguit mitjançant un llarg procés de formació i a través d'un gran esforç individual) allò que li reportarà realització personal i una certa qualitat de vida, fins al comerciant o empresari que, més enllà de l'afany de lucre, malda per trobar un sentit a la seva tasca que el portarà a la prosperitat econòmica, fins a l'amant que supera la simple idea de sexe egoista per entrar en una sexualitat madura a través de l'estimació a l'altra persona.

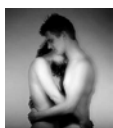
45. Masculí-femení

Recordem que esports com el futbol, el bàsquet, el handbol o el hockey representen la metàfora i sublimació de l'**activitat eròtico-sexual**, amb comporta (en aquest context, l'onanisme), però que també 'home-dona' a partir de bitemàtica, en contraposició de Déu", en Beethoven comença "l'era de l'home", i el genial humanista de Bonn (hereu de Haydn i Mozart) presenta ben definits en el primer temps de les seves simfonies els dos temes, el "**masculí**" i el "**femení**", que tot seguit a les presentacions s'abraonen en una autèntica batalla, un "partit de futbol" de màxima rivalitat (masculí *versus* femení!). La connotació freudiana queda arrodonida amb la idea del retorn, la recapitulació posterior a l'exposició i desenvolupament, que comporta, passat el clímax final, una notable alteració tonal en el segon tema, el femení (ben curiós!). Aquesta idea, que la paràbola bíblica del "fill pròdig" plasma amb gran traça poètica, ha fet fortuna en el nostre barri amb la dita proverbial "roda el món i torna al Born".

46. L'Amor, idea suprema

Per damunt de tot, però, la **idea suprema de l'amor**, condició indispensable, segons **Furtwängler**, per fer música irradia el seu entre l'esport tot contingut en que ho és humanitat tota. Al final, la idea de pertinença a una comunitat i la necessitat d'aferrar-se al seu sí sense renunciar a la llibertat individual, porta implícita la idea de pertinença a un mateix, raó última de l'existència. Doncs a la vista d'això, qui gosaria negar que la música és **l'art humà** per excel·lència?

47. Música antiga - música comunitària

L'entrada en escena de la **música comunitària**, que en essència conté tots aquests principis, ha estat el gran triomf de l'epopeia sonora d'Occident i la culminació de la tasca d'aquells visionaris del segle XX, que sota la mirada recelosa de l'*establishment* musical van aconseguir tòrcer el rumb d'un art que perillava d'enquistar-se sota el començava a fer pudor de ranci. La Harnoncourt i els seus deixebles més allò que no era sinó un anacronisme també van sorgir de la música "oficial", però van d'uniformitat, que tot ho tallava per mateix patró, i la música del seu esclavatge, del darrer segrest a mans de la petita burgesia urbana, hereva dels antics segrestadors (monarquia, noblesa i burgesia), que necessitava una senya de distinció per perpetuar la seva casta. Ara és el propi conservatori el que va absorbint tot el bé de Déu sorgit d'aquella revolució, fins a fer-se més obert, més permeable, i és també l'orquestra simfònica tradicional la que es va obrint al rigor historicista, en aplicar els seus criteris (veritablement científics) en la interpretació i en invitar els grans especialistes mundials, músics *sui generis* que dirigeixen sense batuta i que, molt sovint, no han assistit a una sola classe de direcció orquestral.

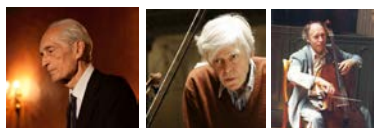
48. Les noves icones

Cada país compta amb el seu músic icona (a Catalunya l'insigne **Jordi Savall**, violagambista número u mundial però també polifacètic artista, que conrea la direcció, la recerca musicològica, la composició i l'assaig) i amb la formació d'elit que ell mateix ha creat, que ha engendrat, al seu torn, un bon nombre de formacions més petites, liderades pels seus nombrosíssims epígons. Com tots, aquest fenomen també ha tingut la seva part romàntica, i a les seves beceroles hi trobem de forma inefable el **pelegrinatge** (també amb la idea del retorn), que en la nostra imaginació s'escenifica amb el llegendari viatge a peu del jove Bach fins a Lübeck, per tal d'escoltar Buxtehude (i frustrar el vell mestre del seu propòsit de fer-lo gendre!), o amb la fictícia "visita de pelegri" del Wagner passerell a l'adust Beethoven; en cada cas, hom imagina els personatges (veritables aventurers) amb el mateix capteniment d'un Champolion a la recerca dels misteris de les piràmides o de l'Indiana Jones de ficció a la recerca de la pedra filosofal.

49. Holanda - Veneçuela

Si cap allà els anys 60 del segle XX el lloc obligat de pelegrinatge era **Holanda**, per conèixer en persona la "Santíssima Trinitat" '**Leonhardt - Bruggen - Blysmá**' (i rebre, de les seves mans i boques, l'absolució dels pecats i la

benedicció per convertir-se al nou culte de la "música autèntica"), avui és **Veneçuela**, bressol de la "nova" música clàssica i cantera dels nous astres de la direcció i l'instrument, el lloc de destinació no només de melòmans, periodistes i curiosos, sinó també dels grans gurus que dominen l'escena europea (Abbado, Rattle, Barenboim, Domingo...), que s'extasien amb les versions multitudinàries de les grans obres de repertori. El seu equivalent en un sol home, un home petit i bondadós l'energia de tres colossos: **José Antonio Abreu**, el director era economista i va arribar fins a Ministre de Cultura del seu Nobel de la Pau. Els nous pelegrins afirmen que **el miracle** fenòmens més importants en el món de la música dels darrers interpel·len els governs dels llurs països per a que en facin partíceps els addictes a la melomania, molt ben acostumats a la cuina de l'excel·lència, que assisteixen en massa als grans banquets dels auditoris i teatres d'òpera però es ressenteixen, tanmateix, de la manca d'algun estímul.

trio holandès hi té allí el que posseeix, tanmateix, d'orquestra que també país i ara és candidat al **d'Abreu** ha estat un dels vint anys, i en retornar,

50. Trencant esquemes

I és que, sota el perill d'anquilosar-se de forma irreversible, tot sistema que s'hagi perpetuat per molts anys necessita un revulsiu igual com els fenomen com **El** capgirar les normes necessitava revisar convertits els seus de tot el món de fantasia que, al costat de les altres realitzacions tangibles (pictòriques, escultòriques i arquitectòniques), conforma un llegat que atorga a l'existència la seva dignitat i justifica, més que altra cosa, la nostra permanència en aquest món real, suma i compendi dels errors més inversemblants de l'espècie humana.

51. Gustavo Dudamel

I amb idèntica admiració que la que provocaven les visites dels integrants de la Santíssima Trinitat holandesa en la -cada vegada més àmplia- minoria de gurmets de la vella música rescatada de la momificació (hom recorda l'impacte de Frans Brüggen i l'Orquestra del Segle XVIII interpretant la integral dels concerts de Beethoven al Tinell, durant el Festival de Música Antiga 2001 de "la Caixa"), rebem avui la irrupció d'un fenomen com **Gustavo Dudamel**, que al front del cos d'elit del '**Sistema**' d'Abreu, la **Orquestra Sinfónica Simón Bolívar**, se n'ha convertit en l'ambaixador arreu del món.

Aquesta formació és l'abanderada de tot un exèrcit que ha reclutat més de tres-cents mil joves soldats al llarg i ample de les terres de Chávez (Abreu empra molt sovint aquesta metàfora quan parla de l'instrument musical com un "arma" en mans dels xavals) i ha convertit un país amb grans lacs socials en focus d'esperança i camp d'experimentació d'aquesta nova religió que s'anomena 'música'.

52. Karajan

I per bé que, a diferència dels primers (sobris i llatins podria semblar una rèplica del gran circ que van protagonitzar durant les dècades dels 70-80, la propòsits diametralment diferents. Karajan parlava egocentrisme; tot aquell aparell, alimentat pel cinema per a adoració i lloança del gran déu (d'altra banda, omnipotent que regnava amb mà de ferro a tot el món musical d'Occident. Dudamel, en canvi, parla en termes de **sensibilitat**, de **compromís**, de senzillesa; el seu tarannà, afaibíssim, humà i d'una empatia encomanadissa, ens evoca el seu ascendent humil, sorgit d'un barri de Barquisimeto en el qual la música clàssica es donava la mà amb el joropo i la salsa; fins i tot la darrera síl·laba del seu cognom representa -i no hi ha "dubte"!- la dolçor per antonomàsia.

austers), el gran espectacle dels **Karajan** i els filharmònics berlinesos diferència és ben notòria, en tenir més en termes de **grandiloquència** i i la televisió, era una plataforma excepcionalíssim director), figura

57. Crear comunitat

Aquest és el relleu definitiu de la “vella guàrdia” i l'ascens vertiginós dels nous heralds, el canvi de paradigma que encimbellà ciutadans normals i corrents fins als altars de la glòria. És l'ascens d'un noi de Santpedor que es diu Pep Guardiola, intel·ligent, culte i mundialment que exemplifica la cooperació; és l'ascens d'un cuiner se sap treure les paraules de la boca als paladars de bocabadats nostres àmbits més immediats, de menys estirat, menys afectat, més proper- als càrrecs de responsabilitat. Tots ells, des de llurs esferes, estan creant comunitat i aportant elements decisius per sortir de l'atzucac a què ha portat una crisi que ho és, sobretot, de valors i el seu ascens comporta també l'ascens de tots aquells que van creixent sota el seu mestratge, que en recullen el missatge sense servilisme ni amb l'obcecació fanatisme del culte incondicional al líder.

sensible, que ha creat un model esportiu admirat possibilitat de compaginar competitivitat i de l'Hospitalet, Ferran Adrià, que amb prou feines però és capaç de crear les delícies més exquisides per comensals d'arreu del món; és l'ascens, en els

tot un conjunt de professionals amb un nou perfil -

Tots ells, des de llurs esferes, estan creant comunitat i aportant elements decisius per sortir de l'atzucac a què ha portat una crisi que ho és, sobretot, de valors i el seu ascens comporta també l'ascens de tots aquells que van creixent sota el seu mestratge, que en recullen el missatge sense servilisme ni amb l'obcecació fanatisme del culte incondicional al líder.

58. 'La Masia'

El Barça té en el seu “planter” la llavor que alimentarà un club de futbol que ja comença a capgirar els plantejaments d'aquest esport i a crear models equivalents arreu del món. Els nois de **'La Masia'** conformen un conjunt heterogeni on conviuen diferents nacionalitats, així com estatus socials molt diversos; la seva tasca implica, doncs, un veritable procés d'educació intercultural. Però aquest club és també plataforma per a la projecció d'alguns nois que aquí hom pot parlar d'un l'ascens gradual d'un home com enrere tímid i apocat, comunicació, enregistrant esports humanitàries.

Andrés Iniesta, personatge “anti-mediàtic” per excel·lència, anys aventurant-se dia a dia en els dominis del món de la publicitaris, escrivint llibres o compareixent amb soltesa públicament per prendre partit a favor de causes humanitàries.

procés d'educació intercultural. projecció d'alguns nois que aquí hom pot parlar d'un l'ascens gradual d'un home com enrere tímid i apocat, comunicació, enregistrant esports humanitàries.

59. Felicitat

De forma similar, tota la constel·lació de joves promeses que ha envoltat Ferran Adrià en la seva aventura de Cala Montjoi ha coadjuvat a la divulgació de la seva saviesa culinària, talment com un apostolat; el resultat hom el troba en la creació cardiològic **Valentí** de la **Fundació El Bulli** o en la decisiva intervenció del cuiner, al costat del **Fuster**, en la creació de la **Fundació Alícia** (més enllà del gaudi del paladar, la cuina al servei de comunitària, a la salut). Una i altra exemplifiquen l'abast de tothom, i són la contrapartida Costa Brava. Qualsevol que contempli del Bulli, amb els seus *staff* corresponents, o en vegi un reportatge per del rostre de felicitat de tots i cadascun dels qui en formen part, tots ells amb reconegut, en franca convivència, sense que ningú faci ombra a ningú: és la felicitat que aporta la consciència de pertànyer a una veritable comunitat.

60. Un nou món és possible

Aquest canvi en el món de l'art i la gestió de l'esport i la cultura comportarà també canvis substancials en la política convencional, ferida greument constants, insidioses i desagradables com **Obama** al primer pla de la política que l'afroamericà no pugui reeixir del no té volta enrere: en el transcurs n'hi segueix un altre d'ascens en què les cotes són substancialment més altes que les anteriors. Aquesta és l'esperança que un nou món és possible, que el bé s'imposa per damunt del mal i que la vida, per bé que difícil i molt sovint atziaga en el devenir de cada dia, és una experiència incomparable i meravellosa.

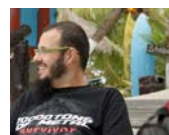

per les corruptel·les i desprestigiada per les bregues entre partits. En això, l'ascens d'un home mundial n'és un dels símptomes principals; i encara tot en la seva quasi impossible comesa, tot això ja ondulant de la història, a cada període de caiguda

Aquesta és l'esperança que un nou món és possible, que el bé s'imposa per damunt del mal i que la vida, per bé que difícil i molt sovint atziaga en el devenir de cada dia, és una experiència incomparable i meravellosa.

61. L'aventura “ribermusical”

A Ribemúsica també s'està vivint aquest moment d'ascens, tant de la pròpia institució com d'aquells que fan possible la seva odissea en el dia a dia del microcosmos local. En l'aventura “ribermusical” hi ha un personatge que podria representar un “Dudamel” en petit: **Josep Maria Aragay**, un educador social que tot seguit a presentar-se a la Fundació com a cappare d'un moviment, ‘Emisle’, que pretenia desenvolupar un projecte per a la inserció laboral dels músics de carrer, va començar transportant cadires en un cicle interdisciplinari, ‘Picasso i Barcelona’ (organitzat per Ribermúsica al museu del carrer Montcada, veí privilegiat de la fundació). L'ascens d'Aragay des de la seva època de camàlic l'ha portat a liderar el **Projecte Socioeducatiu** de Ribermúsica, tasca que ha compaginat amb la coordinació dels concerts ‘Infants i Patrimoni’, dins de les Festes de Santa Eulàlia, i del Festival de Tardor com a regidor en cap.

62. 'Bàsquet Beat'

Actualment, Aragay és un dels principals actius de la Fundació i una de les seves cares més visibles. La seva enorme capacitat de treball i un entusiasme desbordant, que el fa invulnerable al desànim, l'han portat a pujar des de l'esglaió més baix fins a la participació, com a conferenciant, a congressos, ponències i *masterclasses* en universitats i institucions docents, així com articulista en algunes publicacions; afirmant com a personatge mediàtic als mitjans audiovisuals ell mateix confessa en el documental **'Bàsquet Beat'** que la seva per la fatalitat, en haver de romandre un any reclòs en un trastorn psicològic (inherents, aquests, no tant a cap mancança dificultats de tota ànima noble per afrontar les inclemències d'un món cruel). Avui, Josep Maria Aragay pot afirmar que aquesta ocupació l'ha salvat d'una deriva molt probable, però, al seu torn, la seva tasca està salvant molts altres nois que, sota el seu mestratge i a través dels projectes 'Ve-Ri-No-Tek' i 'Bàsquet Beat', van engrandint les files de les activitats socioeducatives de Ribermúsica, que els ajuden a sortir de derives molt més perilloses.

63. "Salvació"

És en termes de "salvació" que Simon Rattle glossa la tasca d'Abreu a Veneçuela, convençut que, altrament, molts d'aquests milers de joves, rescatats en bona part de la pobresa, passarien a engrandir la llista d'afiliats a la drogoaddicció, la prostitució o la delinqüència. Aquesta és també la realitat en els dos projectes suara esmentats de Ribermúsica, no així en els tallers Tantarantan! i en la Riborquestra, que es nodreixen amb una equilibrada mescla d'infants escolaritzats, procedents de diverses cultures i estatus, dins d'una tendència al de

baix poder adquisitiu. Però més enllà de l'evidència que Veneçuela i Catalunya tenen realitats ben diverses (bàsicament per uns índexs d'immigració diametralment diferents), el discurs de Ribermúsica no s'articula mai en termes d'"integració" sinó d'interrelació entre cultures, entenent la convivència en pla d'igualtat, de forma que l'estereotip paternalista, hereu de l'època de les colònies, va donant pas a una actitud veritablement equànime.

64. La humana condició

Tanmateix, i en una visió amplíssima, Ribermúsica corrobora amb el seu projecte el principi universal de "salvació" a través de proverbis com "tots som immigrants", o "tots, en una mesura o altra, som discapacitats, i ningú no pot eludir la càrrega que li comporta la seva humana condició ni vantar-se de primacia pel fet de posseir més salut o més riquesa material" (i en aquesta asseveració val la pena recordar la **'Pentalogia del Nou Món'** quan, en termes de metàfora, es refereix al gènere humà i el seu desemparament congènit com "l'antiga nissaga dels fills d'Adam").

65. Apostolat

La cita bíblica dóna peu a interpretar moviments com el d'Abreu a nivell de veritable apostolat. Efectivament: tot i en el marc d'un manifest laïcisme, hom pot trobar en el seu sistema d'orquestres certa similitud amb un moviment d'església com el dels **'Pueri Cantores'**, per bé que en aquest cas no és tant la inserció dels col·lectius beneficiaris (en general d'adscripció en particular de la aquest moviment, que En tot cas, serà la seva evangelitzadora de

benestant) com la seva fidelització als principis de la fe cristiana, i doctrina catòlica, allò que va moure l'església a instituir el 1947 en la seva forma embrionària ja havia començat a França el 1907. expansió als països de l'anomenat "tercer món", dins de la tasca l'església, allò que li conferirà el seu caràcter inseridor.

66. Pannikar

Doncs potser el **'Sistema'** d'Abreu sigui la punta de llança d'una possible l'agnòstic Vargas Llosa, que glossava en termes encomiàstics la recent al·ludint a la necessitat, encara, d'aferrar-se als dogmes de fe mentre d'entreteniment que s'autoassigna la cultura. Però a tot això, per a que les arts i la cultura són l'única forma de donar resposta als grans l'ésser humà; no en va, **Raimon Panikkar** parla de salvació quan, en la Ribermúsica, es refereix a la tasca de la fundació en aquests termes: "L'Art ha de salvar el món. Però qui salvarà l'artista? Ribermúsica es una esperança".

resposta "parareligiosa" a visita del papa a Espanya, deplorava el trist paper Ribermúsica ja fa temps problemes existencials de seva encesa dedicatòria a

67. Aragay

Aragay, que a la seva condició d'educador hi suma la de musicoterapeuta, ha desenvolupat també una faceta com a multiinstrumentista, practicant de cant harmònic i artista plàstic. En participar com a codirector a cada un dels tallers socioeducatius, la seva sensibilitat s'ha anat afinant més i més fins a xuclar, com una esponja, un gran cabal de coneixements que l'ha permès emancipar-se com a un professor més.

68. Nous catalans a Ribermúsica

Ell és el braç dret de cada un dels educadors musicals que es responsabilitzen de les activitats:

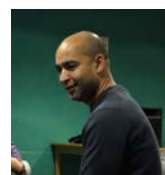
Aziz Khodari, Riadd Abed, Karsten Galle i Peter Bacchus

aplec de noms foranis -Marroc, Estats Units-, tots ells impartint les i participant activament en el nou país), i ell mateix ha 'Basquet Beat' i n'està fent un

(simptomàtic Irak, Alemanya, classes en català devenir del seu desenvolupat el projecte que

objecte d'un documental uns propòsits pedagògics considerat un projecte del món), i aquesta de Ribermúsica en l'efera

amb força als mitjans del nostre país, tot seguit a haver estat finançat per la Unió Europea. Per la seva singularitat i per que pretenen aliar la música i l'esport, Basquet Beat ha estat pioner a nivell mundial (n'hi ha poquíssims exemples arreu consideració s'escau just en els moments del possible ascens internacional.

69. "Cada persona és un món"

Estem parlant sobre el "millor cuiner del món", sobre el "millor club del món", però tanmateix, els tòpics no impressionen tant la Fundació com la convicció que cada persona amaga, al seu dedins, un món veritable, que "cada persona és un món", i és en el convenciment que cal desvetllar el potencial que hi ha latent a tots i cadascú dels qui integren la seva comunitat (representants, al seu torn, de tota la resta) on rau la grandesa de la seva missió.

70. Una comunitat musical

Doncs si la feina de Ribermúsica pot algun dia transcendir a gran escala serà gràcies al seu arrelament a dins del petit àmbit territorial que conforma el seu radi d'acció, una veritable "comunitat musical", formada pels participants directes en les activitats socioeducatives (els infants i joves i llurs famílies) més els participants, també directes, en les activitats artísticoculturals (les persones,

espais i estaments implicats en el Festival de Tardor). Però sobretot, i més encara, serà l'arrelament a dins de tots i cadascun dels qui, des de les seves respectives esferes, estan maldant dia a dia per fer-la créixer allò que li atorgarà veritable transcendència; i aquí és just destacar els

recents fitxatges: **Marta Biosca** com a educadora de suport a la coordinació del Projecte Socioeducatiu, **Guillermo Krauel** com a Cap de Comunicació i el pedagog **Jordi Virgili** a la

Gerència, tots ells fent costat a la feina de la direcció general.

71. "Un món de persones"

Al costat d'ells, **Dagmar Lüderitz** és, juntament amb el director i Aragay, l'única supervivent de l'època en què **Stephanie Margaret Paff**, substituïda de forma intermitent per **Laura Herrero** i **Pilar Vallès**, va recollir, el 2007, l'herència d'**Angèlica Sánchez**, incorporada el 2001, tot just constituïda la fundació, que recollia al seu torn el relleu d'**Elisenda Marcé**, que fou qui va gestionar amb seny i cura el difícil salt des de l'antiga associació. Una bona part suma a la seva capacitat de gestió una vena artística notable i una creativitat que es manifesta en diversos aspectes de les arts musicals, escènico-literàries o plàstiques; però en la seva totalitat, i ultra la categoria de simples "consumidors", cap d'ells no resta indiferent al poder de les arts i la cultura com a força motriu que impulsa l'existència més enllà dels seus propis límits.

72. El Projecte

Valgui aquest panegíric per justificar la relació entre el projecte i els seus executors, entenent que és la suma de voluntats allò que li confereix la seva dimensió d'ens viu. Quan, realment, un projecte depassa els límits del temps i de l'espai s'estableix una interacció entre el principi -l'entelèquia- i la seva correspondència real, de forma que s'esvaeix tota frontera: hom no sap ben bé "qui és que fa a qui", si ells "fan" el projecte o el projecte (que els seus executors veuen prefigurats) "els fa" a ells. En aquest esvaïment és determinant la retroalimentació constant entre objecte i subjecte, però, sobretot, l'abstracció de la realitat i la consciència d'existir en una sola dimensió ("el futur és present, i el passat... futur").

73. Déu

La relació entre l'home i les realitzacions tangibles de la seva capacitat creadora (a les quals atribueix vida pròpia), és equivalent a la seva relació amb Déu, concepte que, en essència, representa un desdoblament del seu propi jo, de forma que la mateixa idea esdevé marc d'orientació i projecció del seu anhel d'elevació i transcendència (tal com destaca **Fromm** en el seu petit gran llibre 'L'art d'estimar'). El punt d'equilibri s'estableix quan hom és capaç de juxtaposar la idea que és Déu qui ha fet l'home, que preval per a un creient dogmàtic, i la d'un agnòstic, que, per contra, es mantindrà ferm en que és el propi home qui ha fet Déu.

74. Una insòlita visió

En això val la pena recordar una vida "inorgànica" l'aguda observació d'un pot compartir) es podria remot, les religions tenen de poders als astres, l'abast de la seva determinants en la seva aquests poders són extrapolats als fenòmens naturals del seu propi tro, el vent, la pluja, el foc...), després als accidents naturals rius, mars...) i en una fase final, a determinats animals, que són condició de "sagrats".

el gran **Joan Miró** quan reconeixia en els objectes que pintava equivalent a la dels éssers vius, i aquesta insòlita visió (fruit de geni no exempta, tanmateix, d'una part de raó que qualsevol entendre com un principi de deïficació. En el seu origen més com a substrat fonamental l'atribució que l'home primitiu fa elements aliens al seu hàbitat (allò més llunyà que hi ha a percepció), que pel vida i el seu destí.

seu misteri considera Més endavant, planeta (el llamp, el (muntanyes, boscos, encimbellats fins a la

75. Politeisme - monoteisme

En aquesta evolució des d'allò més llunyà fins allò més proper, l'imaginari col·lectiu ha anat bastint aquest politeisme polimorf, al qual finalment s'hi han humà, que al costat dels animals sacralitzats han excèntrica coexistència. En un estadi avançat del exponent de les religions paganes i ensenya dels donarà pas a un monoteisme de caràcter espirituals, que el plasmaran en els seus testaments preceptes i dogmes.

sumat les encarnacions del propi ésser compartit aquest olimp en una pensament, aquest politeisme, màxim seus principis de màgia i superxeria, redemptor, il·luminat pels pares escrits en forma de meditacions,

76. Religió - religions

Tanmateix, i per bé que la màgia s'hagi vist superada pel misticisme, que ha indagat al sí de la pròpia consciència i al bell mig de l'ànima humana, **la religió** no s'ha pogut sotraure de la dependència als antics esquemes ni ha vist acomplerts els principis d'universalitat que preconitza (el "religare" l'ésser humà amb una dimensió superior), i en aquesta impossibilitat hi ha jugat sobretot el fet d'haver de conjugar-se en plural. En general, les religions del món d'avui (dividides en (eufemisme per no dir en disquisicions similars l'hegemonia. A manca necessiten encara la encarna, ja sigui atribucions i és representat en forma humana. A Occident, la sovintejada connivència de l'església amb el poder ha perpetuat la idea de Déu com a jutge suprem que atorga premi o càstig depenent de l'actitud de l'home en aquesta terra; invariablement, però, totes elles necessiten reforçar el seu missatge a través de la promesa d'una "altra vida", que consoli els seus fidels d'aquesta tant sovint atziaga que viuen aquí a la terra.

77. L'"imperi de l'efímer"

Igual que Miró, també nosaltres atribuïm inconscientment vida pròpia a les màquines, objectes inanimats construïts per la mà de l'home, en veure un avió travessant el cel, un vaixell salpant el mar o un vehicle circulant pel carrer. En cada cas, el pilot viu amb la màquina una simbiosi similar a la d'un genet amb el seu cavall o la del conductor d'un trineu amb els seus gossos; és també la sensació que experimentem bicicleta, sentint que compartim, a parts amb la nostra amiga. A ulls de l'home seria equivalent a la dels seus avantpassats amb els elements poder màgic que el supera. Allò més alarmant, però, és el grau d'espiritualitat ha comportat la nostra època, aquest "**imperi de** d'haver superat la idea de Déu amb el seu poder tecnològic, ha creat un **nou paganisme**, amb tota la iconografia de nous ídols (personatges de l'espectacle, l'esport o la política) compartint l'olimp, en indecorosa promiscuïtat, amb les màquines (que han suplantat els animals) i amb les deïficacions de l'opulència, la fama o el poder.

78. La caiguda de l'imperi

Tanmateix, **aquest imperi**, que presenta una sorprenent similitud amb el de l'antiga Roma, està vivint, com aquell, la seva **caiguda i descomposició**, i això s'escau en el context d'una crisi de dimensions colossals que posa en entredit tot un model que ha esdevingut caduc i capgira per complet les velles estructures, mentre resta amatent a l'arribada d'un nou paradigma. I tant se val que l'imperi contraataqui ampliant els seus tentacles amb nous parcs temàtics d'evasió, banalitat i entreteniment: la sentència està dictada i aviat començarà a imposar-se un model més just i racional per la mateixa raó que, des de que el món és món, el bé s'ha imposat per damunt del mal.

79. Sortida de l'atzucac

De la "crema" que acompanyarà el gran marasme només en sortiran indemnes aquells que hagin estat capaços de resistir els vells cants de sirena (que encara ens interpel·len a el sí de la pròpia consciència a través de la pràctica del hagi superat el reciclatge, en no saber aprofitar l'oportunitat que rau la part positiva i allisonadora de la crisi, de totes les crisis!), dictats i noves servituds, per bé que, en sortir de l'atzucac, els menys abjectes, i les cotes de millora resultants, substancialment precedents.

seguir el ramat) per indagar en **pensament edificant**. Qui no li brinden aquests anys (i aquí seguirà restant esclau de nous nous dictadors seran una mica més altes que les d'èpoques

80. Crisi de valors i de principis

Però per damunt d'estratègies i negociacions, que els governants hauran d'esmerçar en la resolució d'uns moments tan extremadament complicats, gran executora dels canvis profunds necessitat d'estrènyer els lligams fan la feina més dura en parla amb Catalunya, del **'Pla Nacional de els estaments de la societat civil** la certesa d'actuar en que la crisi del sistema és, realment crisi de valors, i posa de manifest la necessitat de recuperar, per part de la classe política, la confiança de la ciutadania, malmesa per corruptel·les constants i per la prepotència d'uns pocs que han fet mal ús de les seves atribucions. Les concordances entre els postulats d'aquest pla i els de Ribermúsica són extraordinàries, i això verifica el bon camí que ha empès la Fundació com a resultat de la llavor sembrada al llarg dels primers anys.

81. La Cultura

En el nou escenari que s'obrirà tot seguit a la remuntada (que serà llarga i penosa), hom no podrà obviar el gran paper de **la cultura** com a màxim agent en la recomposició del sistema malmès; i així com no hi haurà dubtes sobre l'anacronisme d'una divisió, la que encara persisteix entre l'àmbit cultural i l'àmbit social (que li assigna, només, la funció de iniciats), també la el verb 'cultivar', superior i reivindicar tinadora de **les arts** i lleure elevat o pròpia cultura (que conrear) haurà de molt més a fons el **les ciències** (del

matèria privativa d'uns pocs té la seva arrel etimològica en situar-se en una tessitura seu paper com a gran agluconeixement, en definitiva).

82. Consciència

En això, només aquella indagació al sí de la pròpia **consciència individual** a través del pensament edificant és el que permetrà començar de bell nou, sense els llibertat individual i la independència de criteri: caldrà esborrar tota petja amb uns models que sobretot, a través de la blanc" (i aquí valdrà la petit gran llibre 'L'alliberament del passat' de **Krishnamurti**) que hom evitarà de caure en els mateixos errors que han portat a l'atzucac que viu avui la humanitat ("borrón y cuenta nueva").

condicionaments del passat, que llasten la ens trobarem a l'inici d'un **nou paradigma** i de negativisme, tota forma de comparació hauran perdut la seva validesa. Serà, meditació que permet atènyer "la ment en pena tenir com a manual de capçalera el

83. Un Nou Renaixement

Aquesta pot ser l'antesala d'un **nou Renaixement** (posterior a una "edat mitja" de l'era moderna, el segle XX, que ha estat una de les èpoques més devastadores de la història), en què l'home, no alienat, tornarà a situar-se com a centre de l'univers i veritable artífex del seu propi capacitat per aprofundir en els seus valors. Aquest exercici d'introspecció, personal i la resta, en un segon exercici col·lectivitat, esdevinguda d'individus anònims, sense lligam comú; "comunitat": que no d'individualismes- amb un objectiu comú i amb l'empatia necessària per caminar en "**comunió**" envers l'interès col·lectiu. Serà doncs en el conreu del seu propi potencial que l'home s'afermarà com a ens eminentment social i sociable, i la suma de voluntats individuals és el que haurà de permetre confegir una nova societat.

84. Humanisme

Per dessorra la cultura -àpex suprem- i a l'empara dels dos blocs fonamentals (les arts i les ciències) s'haurien de situar tots els altres àmbits del una exhuberant transversalitat; **humanística** (bandejada per la societat de la premsa) més essencials per restituir la haurien de conjurar dos mals s'han congriat per disgregar testimoni de la disgregació dels seus representants, embarcats en bregues irreconciliables postures partidistes al sí dels parlaments de les modernes democràcies, cada dia més qüestionades.

85. Sensibilitat - intel·ligència emocional

La caiguda de l'imperi de l'efímer haurà de donar pas a l'inici de l'imperi de la sensibilitat, la gran assignatura pendent en una societat racionalista i mercantil, frustradora de tot índex de fantasia i d'il·lusió, i obrir el camí cap a la **intel·ligència emocional**, la gran clau del futur, tal com assenyala Valentí Fuster. És en el valor de l'emoció que hom pot trobar sentir proferir el desencadenés igual branden les seves passat no significa millor antídota a la **corpus immens de bellesa** que el talent humà ha estat capaç d'erigir: realitzacions tangibles que parlen per sí soles (car els mots són, aquí, superflus) i que tenen la seva correspondència en els **grans progressos científics** que han contribuït a dignificar la vida humana.

86. Miracles

Bella apologia, aquesta, dels ideals de comunitat i humanisme, de la promesa d'un món idíl·lic o l'esperança en un futur millor... o vana candidesa d'idealistes i somiatruïtes, segons els més escèptics, que en captarien, només, la utopia, en constatar la **pobresa** de mig món, la constant presència de **la guerra i el terror**, la persistència d'una **fam contumaç** no massa lluny **taxa d'atur** escandalosa a dins la pròpia. Però des també **el somni i el miracle** formen part del si hom imagina les dificultats d'un Bach, bastia un monument sonor comparable a les catedrals més excelses, o Beethoven, contemplant amb ulls de cec la mudesa dels seus sons, o la tants solitaris creadors, científics o pensadors, brandant les seves armes per conjurar el primitivisme, la mediocritat o la barbàrie, s'adonà de la veracitat del vell proverbi "la fe mou muntanyes"; altrament, no és sinó un **acte de fe** el que, des de l'esfera individual, impulsa l'home a superar les més inversemblants dificultats en la seva pertinaç missió per canviar un món que no li agrada.

87. Canviar el món - El 'Sistema'

Una fe incontrovertible, anàloga a la d'un Bach o un Beethoven, és també el que va impulsar Abreu a consumir el seu miracle. El veneçolà havia romàs tardes senceres com a espectador al Parlament del seu país, bo i menjant mandarines, abans de convertir-se en propi **'Sistema'** orquestral; un sistema que fa **"la Música com a li haurà esborrat de la el pòsit a la memòria li sinsabores"** del dia a dia missió (quasi impossible) per **"canviar el món"** es traduïa en la valentia d'imposar el poder de la bellesa i el valor de la sensibilitat per contravenir la buidor de tants i tants debats estèrils, esgrimits, molt sovint, per boca d'altres tants impostors com hi ha a cada país, que s'han vist encimbellats a l'olimp de les modernes àgores.

88. Cultura = entreteniment

En la majoria dels casos, aquesta pretesa **"societat del benestar"** que hom propugna als fòrums parlamentaris es redueix a la perpetuació d'un sistema acomodaticí, que té com a màxima aspiració la permanència en la mitjanía i l'anquilosament en el tedi d'un hedonisme materialista, a la recerca constant de noves sensacions, fins a caure en la terrible espiral de la repetició. En aquest context hi ha molt poc espai per al l'aprofundiment en els valors de l'esperit, i la cultura a un element més dins d'un gran parc temàtic que no és **Cultura amb majúscules** i el que és, simplement, un aspecte només cal connectar el televisor per astorar-se en veure inclòs, "cultura", qualsevol grup de *pop music* d'aquells que necessiten reforçar el seu "missatge" amb la imatge banal o fullejar el diari per constatar com persisteix, encara, aquell error que posa en un mateix epígraf la "cultura" i els "espectacles").

89. Un *star system* diabòlic

És en aquest context on la política es veu incapaç de fer front als conflictes que genera la seva pròpia contradicció: d'una banda, representa el poble que legítimament l'ha fet dipositària de la seva confiança; de l'altra, resta subjugada pels dictats del **gran poder financer** (que és qui realment governa des de l'ombra) i es veu impel·lida a alimentar un *star system* diabòlic, que basa la seva supervivència en un **consumisme irreflexiu i voraç**. I és també en aquest context on la **parella humana** està vivint els seus moments més crítics, per bé que en aparença hom sàpiga guardar les formes i dissimular el què passa "entre bastidors". Si a qualsevol latitud i en qualsevol època la parella representa el nucli essencial de la comunitat, l'**individualisme exacerb**at de l'infernàl sistema occidental (que es va imposant de forma inexorable en un país de l'Extrem Orient com la Xina) ha portat, en les relacions home-dona, a una simple extrapolació de rols, a un desdoblament que porta fins a l'extrem el principi de **competitivitat** connatural a tota actitud individualista.

90. "Guerra de sexes"

La incapacitat per estimar-se a sí mateix es tradueix en la incapacitat per donar-se i estimar l'altre si no és sota l'aberració a què al·ludeix Eric s'extrapola als cercles afins com 'ad infinitum' el tret prodigada pel cinema la d'avui: lluny molt sovint de provisionalitat, representació, a petita escala, de la provisionalitat d'un sistema que deambula pels camins de la incúria, bo i esperant un "rescat moral" que li restitueixi la dignitat malmesa; un rescat equivalent al que, en el pla econòmic, ha de restituir-li la dignitat perduda per una obstinada desídia.

Fromm quan parla de l'"**egoisme a deux**" (que, al seu torn, un "egoisme a varis", en una concatenació que va perpetuant individualista). La proverbial "guerra de sexes", tan novel·la o la televisió, és la marca fatídica de la parella cap idea d'estimació veritable, aquesta sobreviu en la

91. La Pentalogia del 'Nou Món'

És justament l'esgarriament pels "**camins de la incúria**" el *leit motiv* fonamental de la '**Pentalogia del Nou Món**', l'epopeia que "s'escriu per sí sola" a través de Ribermúsica; la seva idea motriu, plasmada en el poema escènic de Santa Maria del Mar, impregna per complet el Festival de l'**Art i la Ciència** (font del coneixement) culmina amb el seu següent deriva que segueix al gaudi de la unió i el seu camins, fins que són rescatats per l'**Espiritualitat** (igual com féu Divina Comèdia). Més enllà de la paràbola (l'esgarriament de obnubilat per destrets d'identitat, que recull, al seu torn, l'esgarriament del gènere humà en el seu conjunt), a la Pentalogia hi trobem, subjacent, la idea de la unió entre home i dona, nucli essencial de la comunitat i portadora dels valors intrínsecs de l'individu.

Tardor. El **retrobatment** de maridatge, amb la con-esgarriament per aquells Virgili amb el Dant de la tot un poble -Catalunya-

92. l'Instrument com a "parella"

Per poc que hom indagui en les claus de la música comunitària, trobarà una similitud sorprenent entre els seus principis essencials i els hagi assolit un estadi l'instrument un **símil** de que amb la pròpia, tot i qualsevol tipus de que aporta la pròpia música). Aquesta metàfora no exclou les "noves formes" de parella, i igual que una formació orquestral d'avui aplega homes i dones de forma paritària, també les "relacions" amb l'instrument respectiu admeten aquestes noves formes (*un* instrumentista amb *el seu* contrabaix o *el seu* fagot; *una* instrumentista amb *la* seva viola o *la* seva flauta).

93. Música i esport

Aquí hi trobem un fet molt singular que hom pot observar quan estableix una analogia entre la música i l'esport (i d'això n'és un bon exemple la pràctica del Bàsquet Beat que està sistematitzant Aragay). En general, i excepció feta de determinades especialitats, bona part dels esports són terreny majoritari dels homes, per la duresa de les condicions físiques que exigeix el seu caràcter d'espectacle competitiu. En els esports amb pilota no es produeix el mateix nivell d'"aparellament" entre practicant i objecte que el que es produeix en una formació orquestral. Més enllà que l'esport representa una canalització de l'agressivitat ancestral (la "guerra" és un afer restringit als homes), que necessita ser contemplada per la gran massa d'espectadors que s'hi senten identificats, la diferència és evident: la **pilota, convertida en instrument**, es veu immersa en un joc poligàmic de caràcter poliàndric, sotmesa a la tirania del grup: "una de sola" per a tots, i a sobre, tractada a puntades de peu o brutalment colpejada amb les mans (i encara, per a més *inrí*, a mercè de dos equips rivals!).

94. Pilotes en acció

Doncs el **Bàsquet Beat** representa, d'una banda, una forma de "pacificar" aquesta agressivitat, per la capacitat harmonitzadora de la seva pròpia condició musical, però de l'altra (i aquí rau l'excel·lència d'aquest model i el seu gran èxit mediàtic) permet traslladar a l'àmbit esportiu la idea de la música comunitària, en extrapolar-hi els principis bàsics de l'orquestra: a cada jugador li correspon un

diferència clara amb l'esport convencional, que no contempla aquest entendre aquesta pràctica híbrida des d'una òptica dual: d'un costat, diferent d'entrenament per a un equip convencional, que es basa en **ritme** aplicada a un **esport de caràcter** comprovat la millora en el rendiment obtenir amb aquesta disciplina); de l'altre, pot resultar una forma singular d'iniciació musical per a qualsevol grup, en considerar la pilota com un veritable instrument de percussió que permet endinsar-se en les proporcions (blanca, negra, corxera, semicorxera...). En una fase evolucionada, el Bàsquet Beat pot convertir-se en un

instrument, la pilota, maridatge. Hom pot representar una forma la **regularitat del arítmic** (i és un fet esportiu que es pot

95. Percussió amb pilotes

Per bé que en la seva accepció genèrica el ritme és la vida (i per tant també a l'esport), hi ha pocs esports element intrínsec (en tot cas, ho seria la "música vocal" - *holligans, hinchas o tifosi* en les grans competicions). són els que més connotacions musicals presenten, en (hom pot imaginar un partit de futbol sense so, però no de bàsquet sense el característic so percudiu que acompanya l'espectacle).

consustancial a tots els ordres de en què la música en sigui un els cànctics- que entonen els D'entre ells, **el tennis i el bàsquet** concret de música de percussió pot concebre un partit de tennis o

96. Ritme - arítmia

El primer es basa en la **regularitat**: "top - top - top - top", un *ostinato* a 'tempo' d'*adagio*, produït per la raqueta en colpejar la petita i puntuar el contrari); evolucions dels dos després de burlar podria admetre podria pensar en la Segona Escola de Viena, que al primer terç del segle XX van sistematitzar l'atonalisme com a nou sistema, fet que va provocar també, com a factor coadjuvant, el trencament de la regularitat rítmica.

97. Un esport individual

Però allò més sorprenent és la constatació que el Bàsquet Beat no només assimila la **regularitat** del tennis, sinó també la seva "**individualitat**". Efectivament, hom pot reconèixer en l'esport "a dos" una forma de joc individual, en veure el jugador en el seu contrincant com un desdoblament d'ell mateix. En el seu subconscient, els "efecte mirall": la xarxa marca la entre "dos móns" que han entrat que es reflecteixen, cadascun, a envia la bola a l'altra banda i li és una sensació molt similar a la que viuria un solitari practicant de squash davant del frontó: la paret no solament ha eliminat l'altra banda de la pista, sinó que li retorna la bola de forma idèntica a com ho faria el seu contrincant.

98. Barrera psicològica

El summum d'aquesta idea d'individualitat el trobem en el joc dels **escacs**, que hom podria considerar com una forma estàtica i "incrudent" del tennis. La diferència és que, si bé la xarxa s'ha esvair, s'ha creat una barrera psicològica entre els dos contrincants; un i altre s'enfronten en una pugna que a voltes s'allarga tant, que podria deixar en ridícul la durada habitual de qualsevol partit de tennis. L'extraordinària introspecció que han d'esmerçar-hi, una concentració similar a la de qualsevol de l'"individu" que té al davant (tot el cos pròpia estratègia un afer més important, fins i contrari. Aquesta idea de desdoblament la cèlebre film **'El Setè Segell'** d'Ingmar Bergman: lacònic ésser asexual que lliura una partida desdoblament del propi personatge, que s'anirà extrapolant als membres de la petita comunitat medieval on viu.

99. Autoconeixement - individualitat - comunitat

Doncs és en **soledat** on, paradoxalment, l'individu pot viure més intensament l'experiència de **pertànyer a una comunitat**, i de forma similar a com l'amant reconeix en la persona estimada la resta de persones que conformen tota la comunitat humana (si és que el seu amor respon de veritat a un acte de voluntat i no a la necessitat d'omplir les pròpies llacunes), individualitat com a ferment de comunitat, aleshores a una suma de voluntats individuals. I aquesta és una qualsevol que hagi romàs per molt de temps en soledat sense això, egocèntric o misantrop, ans al contrari, hagi viscut intensament, sense sentir-se sol, la relació amb sí mateix, amb tota la font d'autoconeixement que se'n deriva.

recerca de seguretat o a la també viu la pròpia perquè aquesta respondrà constatació evident per a haver esdevingut, amb

100. Un ens amb vida pròpia

La "gent" de Ribermúsica viu una relació molt particular amb el Projecte, que ha arribat a esdevenir la gran icona, el tòtem que guia els seus serveis tot projecte que s'ha esdevingut com a damunt de la voluntat de temps i de l'espai. Ells se senten, alhora, executors del Projecte i resultat de la seva pròpia acció (de la pròpia acció del Projecte), i en aquesta interacció no saben realment si són ells els qui "fan" el Projecte o és el Projecte qui els "fa" a ells.

101. La "foto feta"

Aquella **capacitat de visionari** que hom atribueix a Abreu és la condició per capir aquest enigma, que se situa en una esfera metafísica però, tanmateix, pot ésser compartida per qualsevol que vulgui alliberar-se dels prejudicis d'una educació massa racionalista. Ultra aquella observació de Joan Miró quan parlava de la "vida pròpia" dels objectes, hi ha la resposta que **Francesc Català Roca** va donar a un periodista que va preguntar-li sobre l'extraordinària qualitat de les seves imatges; el fotògraf va contestar-li que ell sempre veia la "foto feta" moments abans de disparar la càmera. Doncs és en la juxtaposició dels dos paràmetres on rau la clau per entendre la vida pròpia que té tota entelèquia, en ser principi immanent però, alhora, resultat de la suma de voluntats individuals i recollir, al seu torn, la pròpia vida d'aquells que li són deutors.

102. La Riborquestra, el gran catalitzador

Per bé que el Bàsquet Beat ostenta actualment el favor dels mitjans, fet que s'ha materialitzat a Barcelona Televisió dins del programa 'Connexió Barcelona', a la Televisió de Catalunya dins del cicle 'Actua' del Canal 33 i al Canal Metro, copsant l'atenció de milers de vianants al llarg de quinze dies, la Riborquestra representa el catalitzador de tot el programa socioeducatiu de Ribermúsica, per la seva capacitat de contenir totes les línies en el seu sí. En això ha estat un primer pas la creació de la peça '**Bàsquet Beat & Riborquestra**', que Peter Bacchus ha compost expressament i que ja forma part del repertori de la formació. També hi ha hagut temptatives amb Tantarantan! i Ve-Ri-No-Tek, que s'han materialitzat en la trobada anual dels grups de Ribermúsica dins de la Gran Festa de Tardor o en els concerts de Nadal o fi de curs. En aquest sentit, la Riborquestra és una formació atípica, que respon més a la idea de **crear nous formats** i encarregar obres específiques als creadors musicals que de reiterar el repertori convencional.

103. Posseïts per la música!

L'èxit del Bàsquet Beat ha portat a considerar la possibilitat de donar-li un espai dins de la programació de l'OBC [Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya] dins del programa 'Apropa' de l'Auditori de Barcelona, que té com a objectiu afavorir la creació de noves formes d'acostament de la vida musical a la ciutadania. Fou a l'Auditori on va transcórrer la primera trobada director de Ribermúsica, tot seguit al concert que Gustavo Simón Bolívar van oferir-hi el 30 de juny de 2012. Per als testimonis, que omplien a vessar la Sala Pau Casals, fou una participació activa en un concert de la formació veneçolana, orquestres mundials. Tot seguit a la interpretació de la Simfonia durant la seqüència de *bisos* (que es va allargar per més de vint dempeus, un clam unànime, similar al clam col·lectiu d'un estadi en un partit de final de la 'Champions'. Si el Barça té quasi sempre la "**possessió del baló**", la Simón Bolívar i el seu capità (un Dudamel convertit en Messi) estan totalment... "**posseïts per la música**"!!!; i aquest és un fet comprovat en qualsevol formació que aplegui un gran director i bons instrumentistes: hom pot comprovar com la música flueix de forma natural i s'imposa, com una exalació, per damunt fins i tot de la voluntat de tots ells. La música "els fa a ells" en la mateixa mesura que "ells fan la música".

entre José Antonio Abreu i el Dudamel i la Orquestra Simfònica afortunats que van ser-ne experiència incomparable la que rivalitza amb les millors Alpina de Richard Strauss, i minuts), tota la audiència era,

104. ...

En el post concert, Abreu va reiterar a Joan Puigdemívol la seva invitació personal a viatjar a Veneçuela per conèixer en directe el **'Sistema'**, empezar". L'antecedent d'aquesta reconeixent en Ribermúsica la tanmateix, amb els propòsits del Dudamel exhaust però afabilíssim per participar a la **I Jornada de** d'organitzar a Barcelona.

mentre li manifestava a cau d'orella que "esto no ha hecho sino invitació és la carta que el mestre li havia adreçat el mes febrer, seva condició de projecte autòcton de Catalunya, identificat, sistema veneçolà. També en el post concert, un Gustavo va manifestar al director de Ribermúsica la seva disponibilitat **Música i Arts Comunitàries** que la Fundació té intenció Inicialment, aquesta jornada s'havia previst amb la col·laboració de Rothschild, el Ministerio de Cultura i la Fundació "la Caixa", considerant la possibilitat que el jove mestre sojornés a Barcelona per cinc dies, fet que portava implícit la celebració d'una *masterclass* amb la Riborquestra, però el canvi de plans en el calendari ha obligat a posposar-la per a més endavant.